

RO

Fallenius Sanna-Helena(MMM),
Hörman Ari(UM), Kytölä
Tapio(UM), Orasmaa Tuuli(MMM)

17.11.2020

Asia

Maatalousministereiden epävirallinen videokokous 16.11.2020

Kokous

Maatalousministereiden epävirallinen videokokous 16.11.2020

Maatalousministerit kokoontuivat puheenjohtajamaa Saksan johdolla epäviralliseen videokokoukseen. Varsinaisena aiheena videokokouksessa oli maataloustuotteiden markkinatilanne. Lisäksi asialistalla oli iso joukko muita asioita, kuten EU:n metsästrategiasta, YK:n ruokajärjestelmähuippukokous, ruokahävikki, afrikkalainen sikarutto, Pellolta pöytään –strategian konferenssi, Mercosur-kauppasopimus ja Tanskan tiedotusasia koronatartunnoista minkkitiloilla.

Komissaari Wojciechowski antoi ministereille kattavan markkinakatsauksen. Komissaari totesi, että vuosi 2020 on ollut vaikea monille eläintuotteille, mutta maataloussektori on yleisesti näyttänyt kriisinsietokykyä. Ministereiden keskustelussa viitattiin etenkin koronavirustilanteen negatiivisiin vaikutuksiin eri sektoreille sekä eläintautien tuomiin haasteisiin markkinoille ja vientiin. Brexit aiheuttaa myös paljon huolta ja epävarmuutta markkinoilla. Jäsenmaat pyysivät komissiota jatkamaan markkinaseurantaa ja osa jäsenmaista pyysi markkinatoimia tietyille sektoreille, kuten sianliha-alalle.

Ministereiden keskustelussa viitattiin myös yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen. Ministerit kritisoivat komission ristiriitaisia viestejä neuvotteluiden etenemisestä. Terveyskomissaari Kyriakides totesi selkeästi, ettei komissio aio vetää pois YPM:n lainsäädäntöehdotusta. Prioriteettina on, että uusi politiikka saadaan sovitussa aikataulussa voimaan.

Seuraava maatalous- ja kalastusneuvosto järjestetään näillä näkymin fyysisenä kokouksena joulukuussa Brysselissä.

1. Muut asiat

- a) Ruokahävikki- ja ruokajäte: Arvio Neuvoston 28.6.2016 hyväksytyjen päätelmien toimeenpanon edistymisestä (WK 12957/20)**

Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

Puheenjohtajamaa Saksan maatalousministeri Julia Klöckner kertoi vuonna 2016 hyväksytyjen neuvoston päätelmien toimeenpanosta koskien ruokajätteen ja ruokahävikin vähentämistä. YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti ruokajätteen määrä tulisi puolittaa vuoden 2015 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2016 neuvosto päätti monista toimenpiteistä tämän saavuttamiseksi. Jo vuonna 2018 Bulgarian pj-kaudella arvioitiin päätelmien toimeenpanoa ja Saksa jatkaa arviointia. Arvion mukaan ruokajätteen ja -hävikin vähentäminen on EU:ssa saatu vauhtiin. EU:n tasolla tärkeitä toimia ovat mm. jätelainsäädännön muutokset, edistys ruokajätteen ja -hävikin mittaamisen yhdenmukaistamisessa, aihetta käsittelevän EU Platform-yhteistyöfoorumin perustaminen sekä aiheen huomioiminen Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa, Pellolta pöytään –strategiassa ja kiertotalouden toimintaohjelmassa. Lisäksi kansallisia strategioita on laadittu paljon. On tärkeää, että toimet kattavat koko elintarvikeketjun. Pj-maa esitteli myös saksalaisille kuluttajille suunnatun videon ruokahävikistä.

Puheenvuoron piti kuusi jäsenmaata (Espanja, Luxemburg, Slovenia, Italia, Ranska ja Kroatia). Maat esittelivät mm. kansallisia toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi. Ruokalahjoituksia on haluttu helpottaa useissa maissa esimerkiksi IT-järjestelmien avulla ja Ranska on koordinoinut vahvemmin ruokalahjoituksia erityisesti koronakriisin aikana ns. yhden luukun palvelulla. Ranskassa ja Italiassa on myös uusittu ruokahävikkiin liittyvää lainsäädäntöä ja Ranskan kansallisena tavoitteena on puolittaa ruokahävikin määrä vuoteen 2025 mennessä. Myös tiedottamiseen ja koulutukseen on panostettu monessa jäsenmaassa ja Kroatia aikoo sisällyttää aiheen myös opetussuunnitelmaan. Ruokahävikkiin keskittyvän EU Platform – yhteistyöfoorumin työtä pidettiin hyvänä.

Terveyskomissaari Stella Kyriakides totesi, että edistystä EU:ssa on saatu, mutta paljon työtä on vielä edessä. Komissio aikoo asettaa oikeudellisesti sitovan tavoitteen ruokahävikin vähentämiseksi. Lisäksi komissio antaa vuoteen 2022 mennessä esityksen päiväysmerkintöjen lainsäädännön uudistamiseksi. Asia tulisi huomioida eri politiikan aloilla. Lisäksi tulisi puuttua koronakriisin aiheuttamien kulutustottumusten muutoksiin ja vaikutuksiin ruokahävikille. EU Platform on todettu hyödylliseksi foorumiksi. Platformin toimikausi päättyy vuonna 2021 ja sen toimikausi uusitaan. Lisäksi tulisi laatia EU:n laajuiset tarkemmat puitteet ruokajätteen ja ruokahävikin mittaamiseksi.

Puheenjohtaja päätti asiakohdan toivoen, että työhön saadaan uutta vauhtia ja kansallisista toimista keskusteleminen jäsenmaiden kesken voi lisätä motivaatiota edistää asiaa.

b) Pellolta pöytään- konferenssi 15.-16.10.2020 (WK 12616/20)

Komission tiedotusasia

Komissaari Kyriakides esitteli lokakuussa järjestetyn virtuaalisen konferenssin tuloksia. Konferenssi sai molempina päivinä noin 9500 seuraajaa. Konferenssin puhujat edustivat erittäin laajasti päättäjiä ja eri sidosryhmiä: komissio, kansalliset lainsäätäjät, elintarviketuottajat, teollisuus, kuluttajat. Yksi konferenssin alustajista oli myös MMM:n kansliapäällikkö Husu-Kallio. Pellolta pöytään strategia on kunnianhimoinen ja kaikkien panosta tarvitaan.

Puheenvuoron piti yhdeksän jäsenmaata. Muutama jäsenmaa toivoi vaikutustenarvioita Pellolta pöytään –strategian tavoitteiden toteuttamisesta, esimerkiksi ennen kuin komissio antaa jäsenmaakohtaiset suosituksensa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) kansallisia strategiasuunnitelmia varten. Kreikka, Kroatia ja Unkari huomauttivat komission varapuheenjohtajan Frans Timmermansin julkisuudessa antamasta lausunnosta, jonka mukaan

Timmermans olisi valmis vetämään YMP:n uudistusesityksen pois, vaikka kolmikantaneuvottelut ovat juuri alkaneet. Tämä on tullut yllätyksenä ja aiheuttanut huolia uudistuksen etenemisestä. Myös mm. elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen aloitteet nostettiin esiin ja toivottiin harmonisoinnin edistymistä.

Terveyskomissaari Kyriakides totesi selkeästi, ettei komissio aio vetää pois YPM:n lainsäädäntöehdotusta. Prioriteettina on, että uusi politiikka saadaan sovitussa aikataulussa voimaan.

Puheenjohtaja Klöckner totesi painokkaasti olevansa muutamien jäsenmaiden tavoin hämmentynyt ja ärtynyt varapuheenjohtaja Timmermansin lausunnosta, sillä ensimmäinen kolmikantaneuvottelu YMP:n uudistuspaketista sujui hyvin ja mukana olivat sekä maatalouskomissaari Wojciechowski että Timmermans. Puheenjohtajamaa kirjelmöi asiasta Timmermansille.

c) **Minkit ja koronavirus Tanskassa (WK 12615/20)**

Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Tanskan valtuuskunta tiedotti tarhatuissa minkeissä ilmenneistä SARS-CoV-2 infektiosta. Loppukesän ja syksyn aikana infektiota on löytynyt noin 260 tarhalla. Marraskuun alussa minkeistä eristettiin uusi mutatoitunut kanta (ns. klusteri 5), joka on siirtynyt myös ihmisiin ja jolla arvioitiin olevan merkitystä kehitteillä olevien COVID-rokotteiden kehittämiseen ja tehoon. Löydösten vuoksi Tanska päätti lopettaa kaikki tarhatut minkit myös tiloilta, joilla ei ole löydetty SARS-CoV-2 infektiota. Tähän mennessä kaikkien infektoituneiden tarhojen minkit on lopetettu. Tanska ilmoitti, että lainsäädäntö on aiheuttanut ongelmia lopetuspäätösten ja korvausten osalta tiloilla, jotka eivät ole infektoituneita tai infektoialueella. Tanska esittää, että SARS-Cov-2 infektiot minkeissä ilmoitetaan eläinterveyden kansainväliselle järjestölle OIE:lle hätäilmoituksilla (emerging disease) ja tarvitaan koordinoitua EU-toimet.

Alankomaat kertoi sen minkkitarhoilla jo keväällä löytyneistä koronatapauksistaan. Tiloilla työskenteleviä henkilöitä oli myös saanut tartuntoja mutta tilojen ulkopuolelle infektiot eivät ole levinneet. Alankomaat on aikaistanut jo aikaisemmin päättämänsä minkkien tarhauksen päättymisestä vuodesta 2024 vuoteen 2021. Myös Kreikka kertoi äskettäin yhdeltä minkkitarhalla löytyneestä infektiosta, kaikki minkit tuolla tilalla on lopetettu. Lisäksi infektiota on löytynyt Ruotsista, mutta myöskään siellä ei Tanskassa ilmentynyttä uutta kantaa.

Suomi, Puola, Espanja, Ranska ja Belgia kertoivat tehneensä tutkimuksia minkkitarhoillaan, ja infektiota ei ole löytynyt. Kaikki puheenvuoron pitäneet maat esittivät, että tarvitaan koordinoitua EU-toimia tartuntojen torjumiseksi ja niistä ilmoittamiseksi. Tauti-ilmoitukset OIE:lle pitäisi tehdä hätäilmoituksina.

Komissaari Kyriakides kiitti Tanskaa avoimesta ja nopeasta tiedottamisesta. Tarvitaan yhteisymmärrys tapausten merkityksestä ja riskeistä, väestön terveysturvallisuus on etusijalla. Tilanteessa korostuu yhteisen terveyden periaatteet. Löydökset minkeissä ovat merkittäviä ja Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) on tehnyt riskeistä tieteellisen pika-arvio yhdessä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) ja Euroopan lääkeviraston (EMA) kanssa. Uusi Tanskassa eristetty kanta näyttää leviävän minkeissä ja ihmisissä nopeasti mutta se ei vaikuta olevan vaarallisempi kuin aikaisemmat kannat. Rokotekehittäjät ovat tietoisia uudesta kannasta, mutta sillä ei arvioida tällä hetkellä olevan merkittävää vaikutusta

rokotteiden tehoon. Tieteellisessä pika-arviossa suositellaan eläinten ja ihmisten testaamista ja kantojen eristämistä, työntekijöiden suojaamista sekä tarhojen tautisuojausten (bioturvan) tehostamista. Komissaari korosti, että tilanteen muuttuessa tehdään nopeasti uusi arvio.

d) Afrikkalaisen sikaruton tilanne ja toimenpiteet (WK 12729/20)

Tšekin ja Puolan valtuuskuntien tiedotusasia

Tšekin valtuuskunta esitteli yhdessä Puolan valtuuskunnan kanssa valmistelemansa asian, jossa nostetaan esille afrikkalaisen sikaruton vastustamiseen liittyvien toimien ja rahoituksen hallinnollisia haasteita. Taudin vastustaminen on erittäin tärkeää mutta vastustamisen ja kustannusten korvaaminen pitäisi olla hallinnollisesti kevyempää.

Puheenvuoroissa (mm. Italia, Slovakia, Viro, Bulgaria, Latvia, Espanja, Slovenia, Kreikka) tuettiin Tšekin ja Puolan nostamia näkökohtia, mutta toisaalta myös ymmärretään, että tarvitaan yhteisiä ja koordinoituja toimia ja myös sääntöjä. Hallinnolliset ongelmat eivät saisi haitata bioturvan ylläpitämistä tai nopeiden toimien aloittamista. ASF:n aiheuttamia kansainvälisen kaupan rajoitteet nousivat myös esille, kauppakumppanit pitää saada ymmärtämään ja kunnioittamaan alueellistamisen periaatteet. ASF on erittäin suuri uhka koko sikataloudelle ja tarvitaan lisää tieteellistä tutkimusta ja tietoa siitä, miten tauti leviää ja miten sitä voidaan tehokkaasti torjua (DK). Torjunnassa tarvitaan rajat ylittävää tiivistä yhteistyötä.

Komissaari Kyriakides vakuutti kuuntelevansa maiden esittämiä huolia ja vakuutti varmistavansa kaiken mahdollisen taloudellisen ja tieteellisen avun. Rahoitukselle pitää olla säännöt, mutta hallinnollista taakkaa voidaan aina tarkastella. Komissio tekee kaikkensa, että kauppakumppanit ymmärtäisivät ja kunnioittavat EU:ssa tehtyjä toimia ja alueellistamisperiaatteen.

e) YK:n ruokajärjestelmä huippukokouksen valmistelut (WK 12549/20)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajamaa alusti asian toteamalla, että YK:n pääsihteerin aloitteesta syntynyt Ruokajärjestelmien huippukokous (FSS) järjestetään syyskuussa 2021 YK:n yleiskokouksen yhteydessä. Valtionpäämiesten kokousta edeltää valmistelukokous Roomassa ensi kesänä. Huippukokouksen tavoitteena on nostaa yleiseen tietoisuuteen ruokajärjestelmien merkittävä vaikutus kaikkien YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle ja lähettää vahva poliittinen viesti muutoksen tarpeesta ja konkreettisista keinoista. Kokousta valmistellaan laaja-alaisesti eri työryhmissä. Neuvoston päätelmät aiheesta on tarkoitus tuoda maatalous- ja kalastusneuvoston hyväksyttäviksi vuoden 2021 alkupuolella.

YK:n puolesta erityislähettiläs tohtori Kalibata esitteli huippukokouksen valmistelua ja tavoitteita. Vaikka ruokajärjestelmien kestävyys parantamiseksi onkin jo tehty paljon, lisätoimia tarvitaan kiireesti. Maailmanlaajuinen nälänhätä on paha ja ilmastomuutos aiheuttaa haasteita. Tarvitaan maailmanlaajuisia yhteistyötä ja sitoutumista, vaikka toimia pitääkin tehdä myös paikallisesti. EU:n johtajuus on erittäin tärkeää ja tohtori Kalibata kiitteli saamastaan tuesta ja useiden jäsenmaiden aktiivisesta roolista valmistelussa. Kalibata mainitsi erikseen Suomen panoksen.

Komissaari Kyriakides ja Wojciechowski korostivat, että huippukokous on tärkeä tapahtuma ja merkkipaalu maailmanlaajuisesti kestävämpien ruokajärjestelmien kehittämisessä. EU on

täysin sitoutunut ruokajärjestelmän kestävyysparantamiseen mm Vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään strategian kautta. Tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä ja yhteisen terveyden periaatteita, terve planeetta ja terveet ihmiset ovat etusijalla. Ruokajärjestelmistä tarvitaan enemmän kokonaisvaltaista ymmärtämistä ja tieteellistä tietoa vaikutusketjuista. Yhteistyötä tarvitaan yksityisen ja julkisen sektorin välillä.

Suomi korosti puheenvuorossaan, että huippukokous on tärkeä tilaisuus keskustella ja valmistella ruokajärjestelmien muutosta kestävämpään suuntaan kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Suomi myös mainitsi, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja siihen liittyvät strategiat ovat tärkeitä kestävyystyössä. Suomi on mukana aktiivisesti huippukokouksen valmisteluissa. Suomi korosti, että maatalousministereiden rooli on tärkeä valmistelussa.

Useat puheenvuoron pitäneet jäsenmaat kiittelivät YK:ta huippukokouksen valmisteluista. Valmisteluun ovat osallistuneet ja haluavat edelleen osallistua mm. Italia ja Alankomaat. Italia toi esille, että ruokajärjestelmät ovat monimutkaisia ja on otettava huomioon sosio-ekonomiset erot. Espanja korosti, että kestävyudessa pitää ottaa huomioon myös taloudellinen ja yhteiskunnallinen kestävyys. Portugal mainitsi, että kestävän ruokajärjestelmän pitää olla myös reilu ja oikeudenmukainen. Alankomaat huomautti, että tietoa on mutta se pitää ottaa käytäntöön, koronakriisi on paljastanut järjestelmistä heikkoja kohtia ja olemme riippuvaisia luonnosta.

Puheenjohtaja kertoi, että puheenjohtaja-trio (Saksa, Portugal, Slovenia) valmistelee huippukokousta varten neuvoston päätelmät keväällä 2021. Huippukokoukselle halutaan selvä agenda, tavoitteet ja seuranta.

f) Metsästrategia (WK 12513/20)

Puheenjohtajamaan tiedotusasia

Puheenjohtaja Klöckner totesi metsillä olevan monta tehtävää ympäristön, talouden ja sosiaalisen elämän kannalta koko maapallolla sekä korosti kohtuulista tuloa niille, jotka hoitavat metsiä kestävästi. Klöckner oli tyytyväinen, että neuvoston päätelmät saatiin valmiiksi lyhyessä ajassa. Päätelmät antavat komissiolle ohjeistusta vahvan ja tasapainoisen metsästrategian valmisteluun.

Puheenjohtaja listasi, että metsien kestävyyttä pitää vahvistaa ja parantaa metsien sopeutumista ilmastomuutokseen, säilyttää luonnon monimuotoisuutta sekä edistää metsien ja metsäpohjaisen sektorin panosta EU:n biotalouteen ja kiertotalouteen. Tavoitteena on kestävä ja monimuotoinen metsien hoito. Metsät ja metsiin perustuva sektori miljoonine metsänomistajineen ovat osa ratkaisua kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Metsään liittyvissä EU:n politiikoissa tarvitaan koordinaatiota ja koherenssia sekä yhteistyötä jäsenmaiden, komission ja relevanttien sidosryhmien kesken.

Suomi piti EU:n metsästrategiaa erittäin tärkeänä. Ministeri Leppä kannusti komissiota tutkimaan ja ottamaan jäsenmaiden näkemykset huomioon valmistellessaan tulevaa metsästrategiaa. Samaa mieltä olivat useat muut puheenvuoron käyttäneet jäsenmaat. Komissaari Wojciechowski vakuutti komission ottavan päätelmät huomioon kokonaisvaltaisesti laatiessaan strategiaa. Päätelmät valmistuivat komissaarin mukaan oikeaan aikaan.

Metsät tarjoavat Lepän mukaan vaihtoehtoisia resursseja fossiilipohjaisille materiaaleille ja tukevat siirtymistä lineaarisesta taloudesta hiilineutraaliin bio-kiertotalouteen. Myös komissaari mainitsi biotalouden, kokonaisvaltaisen strategian ja resilienssin parantamisen. Ranska muistutti, että metsällä ja puulla on tärkeä osa, kun pyrimme siirtymään vähähiiliseen talouteen.

Suomi oli tyytyväinen siihen, että neuvoston päätelmissä muistutetaan metsätalouden ja metsäpolitiikan kuuluvan jäsenvaltioiden toimivaltaan. Belgia ei pitänyt toimivaltaa koskevasta kohdasta, mutta oli päätelmien takanaja ja kannatti koherenssia ja subsidiariteettia. Belgia jätti lausuman asiasta neuvoston pöytäkirjaan. Puheenvuoron metsästrategiasta käyttivät myös Puola, Itävalta, Italia, Slovenia, Ruotsi, Hollanti ja Slovakia.

2. Maataloustuotteiden markkinatilanne (12708/20 ADD 1 REV 2)

Komission tiedotusasia

Keskustelu

Puheenjohtaja alusti keskustelua kiittämällä jäsenmaita kirjallisista kommentteista ja toiveista liittyen markkinatilanteen käsittelyyn.

Komissaari Wojciechowski antoi ministereille markkinakatsauksen. Komissaarin mukaan EU:n elintarvike- ja maataloussektori ovat osoittaneet sitkeytensä koronakriisissä ja EU:ssa on välttytty elintarvikekriisiltä. Komissaarin mukaan maanviljelijöiden rooli on tässä suuri. Komissaarin mukaan koronatilanteen lisäksi myös Brexit aiheuttaa haasteita sektorilla. 1.1.2021 lähtien Yhdistynyt Kuningaskunta on kolmas maa ja huolimatta siitä onko EU:n ja Yhdistyneen Kuningaskunnan välillä sopimusta, saattaa tavaratoimituksiin tulla häiriöitä.

Komissaari Wojciechowski antoi tilannekatsauksen sektoreittain. Komissaarin mukaan **viljamarkkinat** ovat vakaimmat ja koronakriisi ei ole juurikaan vaikuttanut sektorilla lukuun ottamatta mallasohraa ja biopolttoaineita. Vehnä ja riisi ovat jopa hyötäneet markkinatilanteesta ja merkit ovat yleisesti positiivisia, huolimatta siitä, että joissain jäsenmaissa sadot ovat jääneet pieniksi. Komissaarin mukaan tietyn paikoin on ollut vaikeuksia syysviljojen kylvöissä sateisten säiden takia. Komissaarin mukaan sokerimarkkinoita on jo pitkään ennen koronakriisiä vaivannut alhaiset hinnat. Sokerihinnat ovat kriisistä huolimatta pysyneet vakaina (376 euroa/tonni). Tulevan sadon osalta komissaari totesi, että EU:n tuotantotasoa on aiempien vuosien tason alapuolella ja esimerkiksi Ranskassa on laajoja tuholaisongelmia. Oliiviöljyala oli vaikeuksissa jo ennen pandemian alkua, sillä alalla on ollut paljon tarjontaa ja tilannetta ovat mutkistaneet myös kauppajännitteet. Kuitenkaan kaikkien pessimistisimmät ennusteet eivät ole toteutuneet. Komission tukitoimet oliivisektorilla ovat auttaneet.

Komissaari totesi, että vuosi 2020 on ollut vaikea monille **eläintuotteille**. Huolta ovat aiheuttaneet niin Covid-19 -tauti kuin eläintauditkin. Naudan- ja vasikanlihasektori ovat kärsineet koronarajoitustoimista ja syksyn uudet rajoitustoimet luovat synkkiä näkymiä sektorille. Hieman helpotusta tuo, että arvo-osia menee nyt paremmin myös vähittäiskaupan kautta. Tätä indikoi se, että yksityisen varastoinnin tukea on käytetty suhteellisen vähän. Siipikarjanlihasektori ei kärsinyt niin merkittävästi keväällä lyhyen tuotantokytlinkin ansioista. Lintuinfluenssakauden alku tuo huolia sektorille, sillä osa kauppakumppaneista ei tunnista alueellistamisen periaatetta viennissä. Sianlihasektorilla on paljon huolia, sillä koronavirustilanteen lisäksi markkinoita hankaloittaa afrikkalaisen sikaruton vaikutukset markkinoihin. Maidontuotanto sektori on elpynyt kevään hinnanlaskun jälkeen. Komissaarin

mukaan komission avaama yksityisen varastoinnin tuki rasvattomalle maitojauheelle ja juustolle helpotti tilannetta. Brexit ja USA:n tullisanktiot kuitenkin aiheuttavat huolta.

Komissaari kertoi myös viinisektorin tilanteesta sekä hedelmä- ja vihannesalan tilanteesta. Viinisektori on haastavassa tilanteessa. Sektorille on kuitenkin tarjottu kriisitoimenpiteitä samoin kuin keväällä myös hedelmä- ja vihannessektorille. Työvoiman liikkuvuuden rajoittaminen keväällä hankaloitti hedelmä- ja vihannesalaa.

Komissaari totesi lopuksi, että he seuraavat tarkkaan tilannetta ja heillä on valmius reagoida tarvittaessa.

Itävalta esitteli samassa yhteydessä myös muihin asioihin pyytämänsä kohdan **EU-Mercosur assosiaatiosopimuksen** maatalousvaikutuksista. Itävallan mukaan sopimukseen liittyen on edelleen auki herkkiä kysymyksiä, jotka liittyvät maatalousvaikutuksiin sekä vaikutuksiin ilmastoon ja ympäristöön. Kauppapolitiikassa tulisi olla johdonmukainen. Itävalta vaatii komissiota ryhtymään perusteellisiin keskusteluihin maataloussektorin toimijoiden kanssa ja viime kädessä olemaan valmis sopimuksen uudelleen arviointiin. Itävalta myös kysyi komission aiemmin ilmoittaman, markkinahäiriöiden esiintyessä sovellettavan miljardin euron tukipaketin yksityiskohdista.

Suomi korosti puheenvuorossaan sianlihasektorin haasteita. Afrikkalainen sikarutto on jo itsessään merkittävä ongelma, mutta myös sen vaikutukset sianlihan markkinoihin on Suomen mukaan otettava vakavasti. Suomi korosti, että komission tulisi seurata tarkkaan markkinoiden kehittymistä ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin. Suomi totesi, että alueellistaminen takaa sen, että markkinoilla olevat siat ja sikatuotteet ovat turvallisia. EU:n on jatkettava työtä sen eteen, että EU:n kauppakumppanit hyväksyvät alueellistamisperiaatteen. Suomi pyysi myös komissiota tarkasti seuraamaan koronarajoitusten vaikutuksia markkinoihin.

Kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron ja puheenvuoroissa toistui huoli niin koronarajoitusten kuin afrikkalaisen sikaruton vaikutuksista maataloussektorille. ASF-tilanne heijastaa niin sianlihan sisämarkkinoihin kuin vientiin. Muutama maa nosti esiin, että siipikarjasektorin tilanne on kevästä heikennyt merkittävästi ja lintuinfluenssa voi pahentaa tilannetta.

Käytännössä jokainen jäsenmaa pyysi komissiota seuramaan tilannetta hyvin tarkkaan. Suurin osa jäsenmaista myös pyysi komissiolta valmiutta reagoida tarvittaessa tilanteen heikentyessä. Osa maista näki tilanteen jo niin vakavana, että toivoivat jo nyt markkinatoimia esimerkiksi peruna-, sianliha-, sokeri- ja juustosektoreille. Maat totesivat, että ei tule odottaa, että tilanne jälleen kriisiytyy vaan on toimittava ennakoivasti. Usea maa toivoi, että tilapäisiä valtiontuen sääntöjä voitaisiin soveltaa myös ensi vuonna. Moni maa muistutti, että toimivista sisämarkkinoista on pidettävä huolta ja mahdollistettava työvoiman vapaa liikkuvuus, jotta ei tule samanlaisia ongelmia kuin keväällä.

Brexit ja sitä myötä Yhdistyneen Kuningaskunnan muuttuminen kolmanneksi maaksi tuo haasteita erityisesti niille maille, joiden viennistä merkittävä osa menee Yhdistyneeseen Kuningaskuntaan. Brexitin pelätään aiheuttavan myös yleisesti markkinahäiriöitä ja komissiolta pyydettiin valmiutta reagoida tilanteeseen hanakasti.

Viinintuottajamaat olivat huolissaan viinisektorin tilanteesta. Kauppasuhteiden haasteet ovat aiheuttaneet jo ennen koronaa ongelmia ja nyt hotelli- ja matkailusektorin toinen sulkeminen aiheuttaa entisestään ongelmia.

Itävallan nostamassa Mercosur-kysymyksessä jäsenmaiden kannat olivat jakaantuneita, mutta suurin osa maista esitti huolensa Mercosurin vaikutuksista maataloussektorille ja pyysi komissiota pikaisesti arvioimaan tarkemmin vaikutuksia. Osa maista esitti hyvin suuria huolia ja pyysi komissiota arvioimaan hyvin tarkkaan sopimusta ja sen allekirjoittamista. Yksi maa pyysi jopa sopimuksen perumista. Muutama maa korosti, että sopimus on tärkeä EU:lle, sillä se tarjoaa hyviä vientimahdollisuuksia yli 260 miljoonan kuluttajan vientimarkkinoille. Toisaalta moni maa muistutti, että EU:n on pidettävä kiinni tarkasti ympäristö- ja ilmasto sekä eläinten hyvinvointiin liittyvistä korkeista ehdoista. Sopimus ei saa edistää trooppista metsäkatoa ja kauppapolitiikan on oltava johdonmukaista ympäristö- ja ilmastopolitiikan kanssa.

Komissaari Wojciechowski kiitti jäsenmaita ja totesi, että komission ensivaiheen toimet koronakriisissä olivat tehokkaita, sillä isommilta ongelmilta vältyttiin. Koronan toinen aalto tuo kuitenkin lisää huolia ja komissio lupasi seurata tarkkaan mm. siipikarjasektorin tilannetta. Komissaarin mukaan komissio valmistelee analyysiä ASF:n taloudellisista vaikutuksista ja samassa yhteydessä tarkastellaan myös tukea jäsenvaltioille. Komission mukaan olisi tarpeen tehdä strateginen suunnitelma siitä, miten sianliha-alaa tuetaan. Komissaari totesi, että EU on suurin viejäämaa maataloustuotteille ja kauppasopimukset ovat lähtökohtaisesti kannattavia. Toki on herkempiä sopimuksia, kuten Mercosur. Komissaari lupasi seuraavansa tilannetta.

Komissaari viittasi puheenvuorossaan myös komission suosituksiin jäsenmaille liittyen vihreän kehityksen ohjelmaan. Komissaari totesi, että jäsenmaiden on tärkeää hyödyntää tilaisuus maataloussektorin resilienssin parantamiseksi. Komissaari peräänkuulutti tulevaisuusinvestointeja esimerkiksi sianlihasektorille, mikä ei välttämättä tarkoita vain panostusta tilakoon kasvattamiseen.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että ministerit ottivat tiedoksi maatalouden markkinatilanteen. Ministereiden keskustelussa viitattiin etenkin koronavirustilanteen negatiivisiin vaikutuksiin sektoreille sekä eläintautien tuomiin haasteisiin markkinoille ja vientiin. Brexit aiheuttaa myös paljon huolta. Jäsenmaat pyysivät komissiota jatkamaan markkinaseurantaa ja tietyt sektorit tarvitsevat myös toimenpiteitä. Puheenjohtaja viittasi myös Itävallan nostamaan Mercosur-keskusteluun ja totesi jäsenmaiden esittäneen paljon huolia mm. epäreilusta kilpailuasemasta ja metsäkadosta. Lopuksi puheenjohtaja totesi, että haasteellisista ajoista huolimatta maatalous on vahvalla pohjalla, kiitos yhteisen maatalouspolitiikan.

Puheenjohtaja kertoi, että seuraava maatalous- ja kalastusneuvosto järjestetään joulukuussa. Puheenjohtaja totesi, että on mielenkiintoista nähdä mikä on tilanne Brexitin kanssa ja puheenjohtajamaalla on tarkoitus saada pääneuvottelija Barnier kertomaan tilanteesta. Puheenjohtajan tavoitteena on pitää joulukuussa fyysinen kokous Brysselissä.

3. Muut asiat

Yhteinen kirjelmä EU-Mercosur assosiaatiosopimuksen maatalousvaikutuksista (WK 12652/20)

Itävallan, Romanian ja Luxemburgin valtuuskuntien tiedotusasia

Asiakohda käsiteltiin kohdassa 2.

Ministeri Leppä, ea. Haapaniemi, Kaila, Valonen, Fallenius MMM; Hörman, Kytölä, Rönty EUE

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	eläintaudit, jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, eläinlääkintä
Hoitaa	MMM, STM
Tiedoksi	ALR, EUE, LUKE, RUOKA, SM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM